

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
VIIEKÜMNE KAHEKSANDA ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

20. mail 2011. a

Kohalviibijad

KHNI liikmed ja asendusliikmed:

Märt Rask, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Norman Aas, riigi peaprokurör (*osales päevakorrapunktide 1-4 arutamisel*)
Kristel Voltenberg, Eesti Advokatuuri esimehe ülesannetes
Marko Pomerants, Riigikogu õiguskomisjoni esimees
Indrek Teder, Õiguskantsler (*osales päevakorrapunktide 4- 6 arutamisel*)
Saale Laos, Õiguskantsleri volitusel (*osales päevakorrapunktide 1-3 arutamisel*)
Andra Pärsimägi, Tartu Ringkonnakohtu kohtunik
Meelis Eerik, Harju Maakohtu kohtunik
Henn Jõks, Riigikohtu kohtunik
Kaupo Paal, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Piia Jaaksoo, Pärnu Maakohtu kohtunik (*asendusliige*)

Teised osalejad:

Kristen Michal, Justiitsminister (*andis selgitusi enne päevakorrapunktide arutamist*)
Helve Särgava, Harju Maakohtu esimees
Pavel Gontšarov, Viru Maakohtu esimees
Madis Kägu, Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja
Rubo Kikerpill, Pärnu Maakohtu esimees
Villem Lapimaa, Tallinna Halduskohtu esimees
Tamara Hristoforova, Tartu Halduskohtu esimees
Urmes Reinola, Tallinna Ringkonnakohtu esimees
Mari-Liis Lipstok, Riigikohtu esimehe abi
Marko Aavik, Justiitsministeeriumi asekanstler
Kaidi Lippus, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse juhataja
Mai Selke, Justiitsministeeriumi õigusloome ja arenduse talituse nõunik
Maire Jürima, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse referent
Margit Kapp, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse referent
Maret Saanküll, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse nõunik (*osales päevakorrapunktide 1-4 arutamisel*)
Eveli Kuklane, Riigikohtu kommunikatsiooniosakonna juhataja

Juhatas:

Märt Rask, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees

Protokollis:

ja arenduse talituse referent

Margit Kapp, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse referent

Algus: 20.05.2011. a kell 12.00

Lõpp: 20.05.2011. a kell 15.30

Istungi päevakorras on:

1. Eelmiste istungite protokollide kinnitamine – 18.03.2011. a korraline istung, 04.04.2011. a-14.04.2011. a erakorraline elektrooniline istung
Materjalina lisatud eelmiste istungite protokollid.
2. KHNI 56. ja 57. istungi küsimuste jätkuarutelu – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeeriumi asekanstler Marko Aavik; Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu

- 2.1. Õigusemõistmise eelarve jaotumine kohtunike ja muu kohtupersonali vahel – Justiitsministeeriumi asekanstler Marko Aavik
- 2.2. Tartu Maakohtu üldkogu otsus tööjaotusplaani muutmise kohta – Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu
3. Nõusoleku andmine Tartu Maakohtu Viljandi kohtumaja juhile Toomas Lillsaarele 5% lisatasu maksmiseks alates 21.08.2011. a – KS § 76 lg 3 alusel – Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu
Materjalina lisatud Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu 12.04.2011.a käskkiri.
4. Kohtute kommunikatsioonistrateegia heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Riigikohtu esimees Märk Rask
Materjalina lisatud kohtute kommunikatsioonistrateegia.
5. Riigikohtu esimehe Riigikogule antava kohtukorralduse ja õigusemõistmise olukorra ülevaate eelnev arutelu – KS § 41 lg 3 p 3 alusel – Riigikohtu esimees Märk Rask
6. Kohtute siseauditisüsteemi väljaarendamise heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeeriumi asekanstler Marko Aavik
Materjalina lisatud kohtusüsteemi siseauditisüsteemi väljaarendamist puudutav memo.

20.05.2011. a
Algus kell 12.00

Rask: Enne päevakorrapunktide arutamist osaleb istungil ka justiitsminister Kristen Michal. Kuivõrd minister on viimasel ajal mitmeid kordi kohtunud kohtunikega ning korduvalt avalikkuse ees erinevate kõnedega esinenud, on võimalik talle täna teemakohaseid küsimusi esitada.

Samuti on Riigikogus valitud uued KHNi liikmed, kelleks on õiguskomisjoni esimees Marko Pomerants ning põhiseaduskomisjoni aseesimees Deniss Boroditš, asendusliikmeks valiti põhiseaduskomisjoni esimees Rait Maruste. Täna istungil osaleb õiguskomisjoni esimees Marko Pomerants.

KHNi liikmetel on hea meel, kui Riigikogu KHNi liikmed saavad toimuvatest aruteludest osa võtta, kuivõrd sellisel viisil on võimalik kõige paremini anda tagasisidet Eesti kohtute haldamisest ning tekkinud mured jõuavad otseselt Riigikogusse.

Kuulame ära justiitsminister Kristen Michali.

Michal: Erinevatel kohtumistel öeldut ei hakka ma üle kordama, kuid tahan rõhutada, et kohtute haldamise nõukojas on koos need isikud, kes peavad oluliseks samu prioriteete, mis valitsus. Oluliseks teemaks on kohtumenetluse kiirus ja sellega seonduvad aspektid. Sügisel on KHNil planeeritud kahepäevane kogunemine, kus võiks kohtumenetluse kiiruse teema üles võtta. Tegeleme ka riigilõivude ja menetlusökonomiaga, praegusel hetkel on eelnõu tööversioonis.

Olen avameelselt öelnud, et kohtunike ja kohtuametnike palkade teemaline vaidlus on minu jaoks lõppenud. Seadusandja on kohtunike neile kõrget palka makstes vääriliselt hinnanud ning nende tööle kõrged ootused seadnud. Usun, et ka kohtunikkond tajub vastutust, et õiguslik ja menetluslik sooritus oleksid kõrge hindamise väärilised.

Kutsun üles kohtumenetluse kiiruse ja ka teiste koostöö teemade osas ideid esitama.

Rask: Kohtunike foorumil ütles minister oma ettekandes, et kui kohtunikkond seda soovib, võiks kohtute seaduse eelnõu Riigikogus uuesti algatada. Eelmise koosseisu põhiseaduskomisjon algatas kohtute seaduse eelnõu menetlemise. Riigikohtu esimees käis KHNi mandaadiga fraktsioonid läbi ning kõik toetasid eelnõud. Tulemus seaduse vastuvõtmise osas oli aga teistsugune. Sellest tulenevalt on kohtunikkond oma sõnumi eelmise Riigikogu koosseisu kohta selgelt välja öelnud.

Kas minister on seisukohal, et KHN peaks uuesti kohtute seaduse eelnõu esitamist arutama ning küsimuse Riigikogu ees tõstatama? Kuidas peaks kohtusüsteem käituma, et kohtute seadus saaks vastu võetud?

Michal: Ma ei kujuta ette, et eelnõuga oleks võimalik välja minna ilma partnerite koostööta. Seetõttu eelneks niikuinii eelnõu esitamisele erinevad konsultatsioonid. Esitan seisukoha eelnõu algatamise osas hiljem, kuid see võib kohtunikkonnale meeldida või ka mitte meeldida. Kindel on, et teatud põhimõtteid ja osi eelnõust Justiitsministeeriumis nii või naa kaalutakse ning analüüsitakse.

Pärsimägi: Kohtunike foorumil jäi kõlama menetlusökonomia ja riigilõivude eelnõu väljatöötamine. Võib-olla ei peaks riigilõivud olema menetlusökonomia osa, vaid eraldiseisvana käsitletav teema?

Michal: Riigilõivudel on kahtlemata menetlust mõjutavad aspektid. Seetõttu arvan, et neid teemasid peaks koos analüüsima. Ajalisest küljest arvan, et eelnõu enne suve Riigikogu menetlusse ei jõua ning isegi juhul, kui jõuab, ei ole võimalik seda vastu võtta, kuivõrd kriitiline ajaline piir on tänaseks ületatud. Meie huvi on muudatuste pakett valmis teha ning seejärel konsulteerida esmalt mitteametlikult huvigruppide ja koostööpartneritega. Pärast seda, enne kui eelnõuga Riigikogusse minnakse, alustame konsultatsiooniga koostöö mõttes laiemalt.

Aavik: Eelnõu tööpealkiri on riigilõivude alandamise ja menetlusökoonomia eelnõu. Hakkasime dokumenti ette valmistama juba eelmise ministri ajal ning üheks oluliseks aspektiks seejuures on, et riigilõive ei käsitleta menetlusökonomilistest põhimõtetest ja muudatustest lahusolevana, vaid ühtsena. Riigilõivud on paratamatult üheks menetlusökonomiliseks mehhanismiks. Menetlusseadustikke muutes on võimalik menetlus teatud osas odavamaks muuta. See aitab kompenseerida riigilõivude alandamisest tulenevat mõju riigieelarvele pikemas perspektiivis. Hetkel on meie eesmärk riigilõivude ja menetlusökoonomia teemasid seotult menetleda. Eelnõu muudatused ei jõustuks nii või naa enne 01.01.2012. a, kuivõrd me ei soovi riigieelarvet muudatustega mõjutada. Seetõttu on aruteludeks aega küllaga.

Jõks: Kui menetlusökoonomia ja riigilõivud vaadatakse läbi ühe paketina, siis sügisel KHNis menetluse ökonomsemalt ja efektiivsemalt läbiviimist arutades ning eeldusel, et muudatused jõustuvad ühel ajal, on seni sisuliselt kõik kehtivad riigilõivud löögi all. Lõivude korrigeerimise venimine ei ole seetõttu hea.

Ministri esinemisel kohtunike foorumil oli juttu mõningatest aspektidest, mida eelnõuga muuta planeeritakse. Võib-olla tuleks üldiselt kaaluda, kas menetlusseadustikes on liigset, mida võiks edaspidi muudatustega seadustikest välja jätta ja mille tõlgendamine ning kooskõlla viimine võtab kohtunikel palju aega.

Michal: Isegi, kui tahaksime riigilõivude muutmise kiirelt edasi minna, ei oleks enne sügist võimalik Riigikogus muudatusi vastu võtta ega arutada. Samuti ei soovi me uue seaduse vastuvõtmisega riigieelarvet mõjutada. Tahaksime teisest küljest riigilõivude teema ka teiste partneritega läbi rääkida, näiteks kohtunikonna ja advokatuuriga. Mõistan, et ühelt poolt sooviksime probleemile kiiret lahendust, kuid oleme täna võtnud sellise poliitilise joone, et sisulistes asjades püüame siiski osapooltega läbi rääkida.

Aavik: Tahaksin lisada, et valus kogemus riigilõivude kiire tõstmise aspektist meil juba on. Me ei tahaks enam lõive kiirelt alandades samamoodi käituda ega soovi ka lõive kirvemeetodil alandada. Teemat tuleb põhjalikult analüüsida, et riigilõivumäärade osas oleksid arvestatud nii kohtusse pöörduja, kohtusüsteemi kui ka riigi huvid.

Rask: Minu poolt Riigikogule tehtava ettekande üks põhiteemasid on ka riigilõivud. Arvan, et kõnesolev teema on oluliselt laiem, kui täna istungil arutada suudame, sest kuni kohus peab kaasuse haaval analüüsima lõivude põhiseaduspärasust, võtab lõivude paikapanek liialt kaua aega. Teine võimalus oleks lõivumäärade kiire korrigeerimine, kuid see ei oleks õige lahendus ning tooks kaasa sama efekti, mis lõivumäärade kiire tõstmine. Henn Jõks muretses muudatuste tegemiseks kuluva aja pärast. Leian, et see aeg on muudatuste tegemiseks väga lühike, kuivõrd teema tuleb kainelt ja rahulikult läbi töötada ning arvestada tuleb ka rahvusvahelist praktikat. Tegemist on tõsise teemaga ning kiireid lahendusi ei ole.

Minister lahkub kell 12.25.

Rask: Kas päevakorrale on täiendusi?

Aavik: Eelmisest KHNi istungist jäi üles kohtunike palgateema käsitlese jätkamine. Leian, et päevakorrapunkti 2.1. ei ole tarvis arutada, kuivõrd ministri sõnavõetuga on teema ammendatuks loetud.

Viiakse läbi hääletus päevakorra kinnitamise poolt.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleitud: 0

Otsus: Kinnitada päevakord.

1. Eelmiste istungite protokollide kinnitamine – 18.03.2011. a korraline istung, 04.04.2011. a-14.04.2011. a erakorraline elektrooniline istung

Rask: Kas 18.03.2011. a korralise istungi protokollis osas on märkusi?
Märkusi ei ole.

Rask: Kas 04.04.2011. a – 14.04.2011. a erakorralise elektroonilise istungi protokollis osas on märkusi?

Eerik: Esiteks peab otsuse kuupäeva viima tegelikkusega vastavusse. Sisulise külje osas leian, et kõik seisukohad ei ole protokollis kantud, kuivõrd arutelu algas Toomas Vaheri sõnavõtuga ning ka teised avaldasid arvamusi, mida ei ole protokollis kajastatud.

Lippus: Listis tekkis diskussioon sellest, millises vormis peaks arvamust küsima ja kui põhjalik peaks enne arvamuse küsimist olema Justiitsministeeriumi eeltöö. Neid aspekte protokoll ei kajasta, kuivõrd need ei olnud küsimuse all. Protokoll kajastab sisulist arutelu küsimuses, millise arvamuse võiks minister Vabariigi Valitsusele esitada.

Rask: Protokollis kajastamata arvamustega pandi paika edaspidine arvamuseavaldamise meetodika.

Aavik: Märgin lisaks, et ettepanekud, mis puudutasid meetodilist lähenemist, olid mõistlikud, ning plaanime neid edaspidi järgida.

Rask: Peame otsustama, kas protokollis kantakse meetodilised arutelud või mitte.

Palun märku anda liikmetel, kes leiavad, et edaspidiselt peaksid protokollis olema kajastatud kõik listis avaldatud seisukohad?

Poolt: 7

Vastu: 2

Erapooleteid: 0

Rask: Protokollis täiendatakse.

Rask: Küsimus on ka selles, millisel kujul peaksid olema ette valmistatud materjalid ja kas KHNil või KHNi liikmetel on pädevust anda arvamused EIK menetluses olevate kohtuasjade kohta. Nõustun Henn Jõksi seisukohaga. KHN on kohtute haldamise nõukoda ning seega võib KHNilt nõu küsida kohtute haldamise kohta. KHNilt ei saa minu arvates küsida, kuidas peaks EIK lahendama kohtuasja, mis on siseriiklikest kohtutest läbi käinud ja millele on õiguslik hinnang siseriiklikes kohtutes antud. Kohtute haldamise nõukoda ei saa Eesti Vabariigile ega ministrile esitada seisukohta, millele tugineda, vaid saab anda nõu ning ka sellisel juhul on minister ja Eesti Vabariik oma otsustes vabad. Mõistlik lahendus oleks, et kes liikmetest soovib, võib oma arvamust avaldada, kes ei soovi, ei ole selleks kohustatud. Ei ole mõistlik kujundada KHNi seisukohta kui sellist, mida saaks argumendina välja käia. Samuti ei saa KHN anda õiguslikku hinnangut asja lahendamise osas.

Edaspidiselt võiks arvamuse küsimisel koostada memo, milles tuuakse välja siseriiklikku menetlust puudutavad aspektid. Selles osas on KHNil mõistlik arvamust avaldada. Kui Justiitsministeerium leiab ressursi ja toob välja konkreetse kohtuasja puhul konventsiooni rikkumise aspekti siseriiklike kohtute poolt, on see päevakorrapunkt, mida võiks arutada.

KHNi liikmed nõustuvad ettepanekuga.

Rask: Ootame tulevikus KHNile memosid ja seisukohavõtte, mille osas on olemas KHNi kompetents ja reageerimiskohustus.

Viiakse läbi hääletus 18.03.2011. a korralise istungi protokollis ning 04.04.2011. a – 14.04.2011. a erakorralise elektroonilise istungi protokollis kinnitamise poolt.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooleteid: 0

Otsus: Kinnitada KHNi 18.03.2011. a korralise istungi protokoll. KHNi 04.04.2011. a – 14.04.2011. a erakorralise elektroonilise istungi protokoll viia sisse kogu arutelu.

2. KHNi 56. ja 57. istungi küsimuste jätkuarutelu – KS § 41 lg 3 p 4 alusel - Justiitsministeeriumi asekanstler Marko Aavik, Tartu Maakohtu esimehe asetäitja Madis Kägu

2.2. Tartu Maakohtu üldkogu otsus kohtu tööjaotusplaani muutmise kohta – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu

Kägu: Üldkogu arutas, kas lisada tööplaani säte, mille alusel menetluskulude lahendamine oleks kohtunikuabide pädevuses. Selgitasin, miks antud muudatust ei ole võimalik sisse viia. Sellest hoolimata viidi läbi hääletus, kus otsustati nimetatud sätte tööplaani sisseviimise poolt. Seejärel tegi esimees käskkirja, mille alusel menetluskulude lahendamise asjad peavad olema jaotatud selliselt, et iga kohtunik lahendab oma menetluses olnud asjad ning juhul, kui see ei ole võimalik, läheb asi üldisele jagamisele. Seda käskkirja keegi vaidlustanud ei ole ning asjade lahendamine praegu sellisel viisil ka toimub.

Pärsimägi: Kes tegeleb nende menetluskuludega, mis tekivad II ja III astmes ja mis on riigi kasuks välja mõistmata jäänud?

Kägu: Määruse peab tegema kohtunik, kelle menetluses asi oli. Kui seda kohtuniku ei ole, siis läheb asi üldisele jagamisele.

Pärsimägi: Seega enne, kui Riigikohus saadab toimiku tagasi, vaatab konkreetne kohtunik toimiku läbi?

Kägu: Jah. Ma ei ole kuulnud, et menetluskulude lahendamine eeltoodud viisil oleks liialt koormav ning ma ei näe ka faktilist alust, miks menetluskulusid ei saaks lahendada teistmoodi, kui kohtunikuabidele jagades.

Eerik: Ma ei saa probleemist aru. TsMS § 174 lg 8 ütleb, et vastavaid määrusi võib teha ka kohtunikuabi.

Kägu: Jah, kuid probleem on selles, et üldkogu otsustas majasisese töökorralduse küsimust ning ületas sellega oma pädevust. Sellise otsustuse tegemine on kohtuesimehe kompetentsis, kuid kohtuesimees vastavat otsust teinud ei ole.

Otsus: KHN võtab esitatud informatsiooni teadmiseks.

3. Nõusoleku andmine Tartu Maakohtu Viljandi kohtumaja juhile Toomas Lillsaarele 5% lisatasu maksmiseks alates 21.08.2011. a – KS § 76 lg 3 alusel – Tartu Maakohtu esimehe kohusetäitja Madis Kägu

Jürima: KHNi nõusolekut on vaja lisatasu maksmiseks. Toomas Lillsaare volitused lõppevad augustis. Ennetame olukorda ja palume etteulatuvalt KHNi nõusolekut ka lisatasu maksmiseks.

Rask: Kas täna täidab Toomas Lillsaar kohtumaja juhi kohustusi ja saab selle eest lisatasu?

Kägu: Jah.

Rask: Seega nimetab kohtu esimees ka edaspidi Lillsaare kohtumaja juhiks ja küsib ennetavalt KHNi nõusolekut lisatasu maksmiseks?

Kägu: Jah. Käskkirja kohtumaja juhiks nimetamiseks on samuti tehtud.

Viiakse läbi hääletus nõusoleku andmiseks Tartu Maakohtu Viljandi kohtumaja juhile Toomas Lillsaarele 5% lisatasu maksmiseks alates 21.08.2011. a.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Otsus: KHN annab nõusoleku Tartu Maakohtu Viljandi kohtumaja juhile Toomas Lillsaarele 5% lisatasu maksmiseks alates 21.08.2011. a.

Eerik: Mul on küsimus Marko Aavikule. Teatavasti on praegu Tartu Maakohtu esimeheks kohusetäitja. Kas uuel ministril on plaanis esimees määrata?

Aavik: Hetkel saab Madis Kägu esimehe ülesannetega väga hästi hakkama ja seetõttu pole tegemist erakorralise küsimusega, mis tuleks kiiremas korras lahendada. Tegeleme hetkel eeskätt kiireloomulisemate asjadega, milleks on menetlusökonoomia ja riigilõivude eelnõu. Hiljem tegeleme ka esimehe küsimuse lahendamisega.

Kägu: Mul on kaks märkust menetluse kiiruse osas. Esiteks võiks ennetähtaegse vabastamise üle kohtu asemel otsustada kinnipidamisasutus nagu paljudes teistes riikides. Teiseks ütles Advokatuuri esimees kohtunike foorumil, et Prokuratuur on kohtud nurka surunud. See väide ei vasta tõele. Kohtute esimehed on Advokatuuri juhatuselt saanud kirja, milles antakse üheselt mõista, millal kohus tohib asja kuulamisele panna ja millal mitte. See tähendab, et absoluutne õigus istungi määramisel oleks justkui advokaadil ja kohus peaks igal juhul arvestama advokaadi võimalustega. Oleme praegu olukorras, kus nii kohtul, Prokuratuuril kui Advokatuuril oleks menetluses justkui võrdsed positsioonid. Olen seisukohal, et kui kohtul lasub täisvastutus asja lahendamise osas, peaks kohtul olema ka absoluutne õigus istungi aja määramiseks, kuivõrd nii Prokuratuuril kui Advokatuuril on lihtsam ressursse selliselt ümber paigutada, et istungi toimumiseks oleks võimalik leida kõige kiirem aeg.

Rask: Aitäh ettepanekute eest. Istungi korraldamise temaatika on laiem ning kui seda peetakse vajalikuks, tuleks teema panna KHNil eraldi päevakorda. Ilma Advokatuuri ja Prokuratuuri ära kuulumata ei ole võimalik konkreetset otsustust kõnesoleva teema osas langetada.

Kell 12.50 saabus Indrek Teder.

4. Kohtute kommunikatsioonistrateegia heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Riigikohtu esimees Märt Rask

Rask: Riigikohtu juhtkond arutas esimest korda strateegia väljatöötamist 28.09.2010. a. Keegi ei arvanud tol ajal, et dokument võib kujuneda niivõrd mahukaks ja tähelepanu all olevaks. Juhtkond andis ideele heakskiidu. Strateegia väljatöötamise juhiks osutunud Eveli Kuklane korraldas asju sel viisil, et kõik kihid kohtusüsteemis olid erinevate tööühikute kaudu strateegia väljatöötamisse kaasatud. Lisaks sellele sõlmiti leping kommunikatsioonibürooga, et väljatöötamisse kaasata ka professionaalset kogemust. Põhimõtteline hoiak strateegia kohta kujundati veebruaris toimunud kohtunike täiskogul. Kohtunikonna poolt laekunud märkused on tänasesse teksti sisse viidud. Kogu võrgustiku väljakujundamine ja strateegia kui aluspõhimõtete ellurakendamine ei lõppe ilmselt kunagi. Küll aga võiks sellest kasu hakata teenima paari aasta pärast, kuivõrd soovime õiguse ja headuse kaitse osas muuta ühiskondlikke hoiakuid, mis ei toimu kiirelt. Tahan rõhutada asendusliige Virgo Saarmetsa tähelepanujuhtimist asjaolule, et KHNil justkui puuduks õiguslik alus strateegia heakskiitmiseks. Tuleb mõelda, et heakskiitmise õiguse osas sätet tõepoolest ei ole, kuid leian, et peaksime hoopis mõtlema, kas põhiseaduses, seadustes või alamalseisvates aktides on olemas säte, mis otsesõnu keelab KHNil sellise otsuse vastuvõtmist. Mina sellist sätet ei leidnud.

Aavik: Arvan, et Virgo Saarmets on kohtute seadust tõlgendanud põhjendamatult kitsast aspektist lähtudes. Kohtute seadus ütleb, et Justiitsministeerium haldab I ja II astme kohtuid, haldamine toimub koos KHNiga. Sättes, millele Virgo Saarmets viitab, kehtestatakse otsused, mida minister ei tohi ilma KHNi kooskõlastuseta langetada. Kindlasti on ministril võimalik koostöö raames küsida KHNi seisukohta ka kõikides teistes küsimustes ja kaasata KHNi muusse tegevusse, näiteks koormuspunktid.

Eerik: Arvan, et KHN on kõnesoleva otsuse vastuvõtmiseks pädev. Kohtute seaduse järgi arutame ka kõiki teisi kohtusüsteemi puudutavaid küsimusi. Kommunikatsioonistrateegia on kohtusüsteemi tervikuna puudutav küsimus, seega leian, et KHN on kõnesoleva otsuse vastuvõtmiseks pädev.

Rask: Kuulame ära Eveli Kuklase.

Kuklane: Õigusemõistmine ei väljendu ainult selles, et üks konkreetne vaidlus saab lahendatud. Loodame kõik, et õigusemõistmine kiirgab ka väljapoole ja toob kaasa õigusrahu. Seda ei ole võimalik teha ilma kommunikatsiooni kaasamata. Oleme teiste asutustega võrreldes mõnevõrra erilises

olukorras, kuivõrd meie võrgustikus on 9 asutust, kellest 8 on ühes haldusalas ning üks iseseisev. Seetõttu on kommunikatsioonistrateegiaga ette nähtud üsna keeruline haldamise võrgustik. Probleem on selles, et süsteemi haldamiseks ei ole lisavahendeid. Loodame, et valitud isikud teevad tööd vabast tahtest või leiavad kohtud nende töö hindamiseks lisavahendid. Seega on isikute motiveerimise küsimus veel lahtine.

Kommunikatsioonijuhtimise korra näidisenä anname kohtutele ka ette korra kavandi, et nende tööd lihtsustada. Enne strateegia rakendamise arutamist esitame ka vahearuande.

Pomerants: Kohtunike foorumil oli teemaks, kuidas peaks kohtusüsteem õigusemõistmise osas kohtupoolseid seisukohti väljendama. Kohtunikud jäid konkreetse lahendi keskseks. Leian, et ühiskonna ootus ei ole selles, et iga kaasust peaks eraldiseisvalt kommenteerima, vaid pigem peaks üldistaval tasemel selgitama, miks sarnastes kohtuasjades lahendid just sellised on (näiteks koerapiinamise kaasus).

Rask: Marko Pomerantsi poolt toodud näide on hea. Kui kõnesolev kaasus aluseks võtta, siis strateegia või kommuniqueerimise aspektist jäi kohtusüsteemil antud asjas enne lahendit üks oluline samm tegemata. Tegemist oli erakordselt emotsionaalse kohtuasjaga ning Pärnu Maakohus oleks pidanud võimalikku süüdimõistvat või õigeksmõistvat lahendit ette nägema. Kui kohus langetab ühiskonna ootustele teistpidise otsuse, ei ole järgnevat meedia survet võimalik tasakaalustada. Kohtul oleks olnud mõistlik anda selge kommentaar. Kohtuasju, kus võimalikku ühiskonna vastukaja tuleks ette prognoosida, on palju.

Kikerpill: Tegime vastavasisulise pressiteate, kus olid põhilised asjaolud välja toodud. Kriminaalasja puhul ei leidnud kohus koosseisupärast tahtlust. Pressi meie teade ei huvitanud.

Rask: Arutelu ei tasu võtta etteheitena Pärnu Maakohtule, vaid kui situatsiooni, kus me oleme ja millest õppima peame. Me ei saa enne asja kohtulikku arutamist propagandistlike tekstidega välja minna. Arvan, et kommunikatsioonistrateegia üheks jõuks peaks olema, et läbi omavahelise suhtlemise ja võrgustiku kujuneks välja meediaga suhtlemise mallid, mille kaudu suudaksime õigusemõistmise poolt põhjendada.

Viakse läbi hääletus kohtute kommunikatsioonistrateegia heakskiitmiseks.

Poolt: 10

Vastu: 0

Erapooletuid: 0

Otsus: KHN kiidab heaks kohtute kommunikatsioonistrateegia ja otsustab selle rakendamiseks, et :

1. strateegia rakendamise tegevusi koordineerib Riigikohus;
2. kohtud sõnastavad oma kommunikatsioonijuhtimise korra hiljemalt 30.09.2011. a;
3. KHN arutab ja hindab strateegia rakendamist uuesti 2011.a viimasel korralisel istungil.

Paus 13.10-13.45.

Norman Aas lahkub kell 13.30.

5. Riigikohtu esimehe Riigikogule antava kohtukorralduse ja õigusemõistmise olukorra ülevaate eelnev arutelu – KS § 41 lg 3 p 3 alusel – Riigikohtu esimees Märt Rask

Rask: Ettekande osas on välja kujunenud teatav formaat, mille järgi Riigikohtu esimees on esiteks teinud tagasivaate eelnevale aastale eelkõige ettepanekute pinnalt, mis eelneva aasta ettekandes välja toodi. Eelmisel aastal tegin kaks põhimõttelist ettepanekut. Üks neist puudutas kõrgeid riigilõive. Teine ettepanek oli kogu KarSi tõsine analüüs. Mulle teadaolevalt suhtus Justiitsministeerium viimasesse ettepanekusse täie tõsidusega ning on moodustatud töörühm, mida juhib prof Jaan Sootak ning mis peaks tulemuseks tooma põhjaliku karistusõiguse revisjoni, näiteks kriminaal- ja väärteasjade ühendamise.

Tavaliselt sisaldub ettekandes ka lõik eelmise aasta kohtustatistikale. Tahaksin selles osas asetada rõhu kohtuniku tööaja kasutamisele ehk kohtuniku ressursile, mida on Külli Luha kohtute aastaraamatus hästi kajastanud.

Riigilõivude tõstmisega sooviti tegelikult kohtuasjade arvu vähendada. Tulemust selles osas saavutatud ei ole. Küll aga toob statistika välja mõningaid tendentse kohtute erineva töökoormuse jm osas. Väärrib tähelepanu, et KHN on hakanud ära kuulama kohtute esimehi ning kohtute töö osas toimub pidev jälgimine.

Ettekandesse lisatakse lühisõnum sellest, et täitmata on palju kohtunike ametikohti. Tänapäevase töökorralduse juures lähtume, et olemasolevast 242 kohtuniku kohast on aasta lõikes täitmata 15-20. Järelikult on tarvis mõelda struktuursete muudatuste ja töökorralduse ümberkorraldamise peale. Tänapäevaste menetlusseadustike ja kohtusiseste töökorraldustega tekitavad täitmata ametikohad täiendavat koormust ning asjaolu, et reservirahadest sõlmitakse ühekordseid lepinguid, ei ole probleemi lahendamiseks vastuvõetav variant.

Põhiteema, millele tahan ettekandes keskenduda, on juurdepääs õigusemõistmisele, sh kõrge riigilõivud. Riigikohtus on kõrgete riigilõivude osas valminud mahukas analüüs. Analüüsis tuuakse välja riigilõivude eesmärk ja takistused õigusemõistmisele. Justiitsministeerium on riigilõivu temaatikaga tõsiselt tegelemas. Välja töötatud uus tabel riigilõivumäärade kohta on Riigikohtu esimehele asutusesisese dokumendina edastatud. Analüüsimine nimetatut põhjalikult ning proovime ühtlasi kaasa aidata eesmärgile, et kohtumenetlus üheski astmes ei ületaks 100 päeva. Üks põhjustest, miks menetlused venivad, on riigilõivud. Eestis olid riigilõivud väikeses tõuselus kuni 2007. aastani. 2007. a ja 2009. a riigilõivumäärasid võrreldes on näha, et lõive tõsteti 3-5 korda, mõningates asjades 6 korda. Tahan juhtida Riigikogu tähelepanu protseduurile, kuidas lõive tõsteti. Meeldetuletamist väärrib lõik Riigikogu asjaajamisest. Tsiteerin Ain Seppikut: „Esimese ja teise lugemise vahel esitas Justiitsministeerium üllatusena komisjonile lisaks terve rea muudatusettepanekuid RLS muutmiseks. Põhimõtteliselt tahetakse suurendada riigilõive tsiviilkohtumenetluses ja halduskohtumenetluses keskmiselt 2-5 korda. Seda on põhjendatud ebamõistlikult väikeste riigilõivumääradega ning vajadusega muuta tsiviilkohtumenetlus kulupõhiseks. Samuti tõi justiitsminister Rein Lang põhjenduse, et riigilõivude suurendamine halduskohtumenetluses väldib liigseid ja pahatahtlikke kaebusi. Komisjon, nagu ma ütlesin, ei nõustunud justiitsministri välja pakutud halduskohtusse pöördumise riigilõivude kuuekordse määraga, mis tuli meile suure üllatusena ja ootamatult. Kompromissina nõustus komisjon vaid selle kolmekordse tõstmisega.“ Ka Kohtunike Ühing esitas eelnõu osas seisukohti, mida Riigikogu arvesse ei võtnud. Olukord oli keeruline ja eelarve vajas täitmist. Eestis kehtivad riigilõivumäärad olid juba 2007. a kõrgemad kui näiteks Saksamaal ja Austrias, mis on kõrgemate lõivumääradega riigid. Kui muudes riikides on lõivud mõeldud eeskätt pahatahtlike kaebuste vältimiseks, on meil lõivud olnud eelarve täitmise vahendiks. Tähelepanuta on seejuures jäänud, kuidas isikud on võimelised riigilõive tasuma. Näiteks võib tuua kas või olukorra, kus Tallinna Ringkonnakohus määras 111 000 kroonise riigilõivu osade kaupa tasumiseks 500 krooni kuus, mille tulemusena pidi isik riigilõivu tasuma 18,5 aastat. Selline lahendus muudab õigusemõistmise halenaljakaks. Võib öelda, et Riigikohus on viimasel ajal tegelenud just kõrgete riigilõivude probleemidega. On selgunud, et riigilõivul on kõrvuti fiskaalpoliitilise eesmärgiga ka muid eesmärke ning kui isikul ei ole võimalik oma õiguste kaitsmiseks kohtusse pöörduda, on see võrdeline olukorraga, kus 1000 eurose visiiditasu kehtestamine perearstile lahendaks ravijärjekorra probleemid. Olukorra teadvustamine Riigikogule on erakordselt tähtis. Eeltoodust tuleneb ka teine oluline teema, milleks on mõistlik menetlusaeg tsiviilkohtumenetluses. Ka menetlusaja osas on Riigikohtus valminud põhjalik analüüs. Mõistlik menetlusaeg on põhiõigus ja seda tuleb täita. Oleme analüüsi põhiprobleemi varem ka KHNis arutanud. Probleemiks on tsiviilkohtumenetluse keerukus. Põhiliseks märksõnaks on kättetoimetamine, mis ei sõltu ainult kohtust. Kohtunikega vesteldes olen jõudnud veendumusele, et kohtud on kättetoimetamise osas väga leidlikud (nt kutse töötukassa kaudu edastamine). Tarvis on ühtlustada erinev arusaam, mis valitseb Riigikohtu halduskolleegiumi ja tsiviilkolleegiumi seisukohtade vahel. Kättetoimetamisel on võimalik kasutada eraõiguslikke meetmeid, ehk panna hagejale kohustus kostjat otsida. Teiseks on võimalik kasutada administratiivseid mõjutusi. Täna on lähtutud sellest, et eraõiguslik meetmete pakett on riigile vähemkulukas, kuivõrd riik ei peaks kättetoimetamisele täiendavaid kulusi tegema. Kaldun arvama, et tõde on vahepeal. Halduskolleegium on lähtunud sellest põhimõttest, et igaüks, kes Eestis elab, on kohustatud riigiga suhtlema ja olema kättesaadav. Juriidiliste isikutega selles osas probleemi ei ole, kuivõrd asutamisel võetakse endale kohustus olla kättesaadav. Tsiviilkolleegium lähtub kättetoimetamise osas põhiseaduslikust maksimist, mille kohaselt on igaühel õigus olla oma kohtuasja arutamise juures. Kättetoimetamise pakett tuleb põhjalikult läbi töötada, kuivõrd selle alusel kehtestatakse kättetoimetamise standard ja reguleeritakse, kui palju peab riik rakendama erinevaid mõjutusvahendeid. Kolmandik kuni pool kohtuasjadest on hetkel kättetoimetamise staadiumis, kuivõrd menetlusosalisi ei

ole võimalik kätte saada. Kohut ei saa panna olukorda, kus kohus peab tegelema isikute tagaotsimisega. Kohtu roll on õigusemõistmine. Täna on kohus olukorras, kus menetlusaeg venib nii riigilõivude kui ka kättetoimetamise tõttu ning sellest tulenevalt ei ole 100 päeva eesmärk täidetav. Eesmärkide täitmiseks tuleb analüüsida, kui palju on riigil konkreetsete probleemide lahendamisele seonduvalt menetluse lihtsustamise, riigilõivude ja kättetoimetamisega võimalik kaasa aidata.

Pomerants: Kindlasti võiks tõstatada küsimuse kommunikatsioonistrateegiast.

Rask: Märgin kommunikatsioonistrateegia ära kui kohtusüsteemi edusammu. Tahaksin, et avalikkuses tekitaksid diskussiooni kättetoimetamise ja riigilõivude teemad.

Särgava: Rõõm on kuulda, et puudutad ettekandes kättetoimetamise osa. Meie kohtus ei ole enam tsiviilasjades põhiülesandeks õigusemõistmine, vaid menetlusosaliste otsimine. Kasutame ära kõik võimalused. Meile on kättetoimetamine saanud põhiküsimuseks, et oleks veidigi võimalik menetlustähtaega hoida. Üle peaks vaatama ka menetlusseadustikud, kuivõrd kohtunikud kurdavad, et seadustikke on pikaajaline menetlus sisse kodeeritud.

Rask: Oleme läinud seda teed, et eraõiguslik vaidlus, eriti hagimenetlus, on poolte oma asi. Kui see nii oleks, siis poleks ka menetlusaeg tähtis. Samaaegselt ei pöördu keegi kohtu poole ilma põhjuseta. Küsimus on selles, kas riik peab isikule, kelle väidetavaid õigusi on tsiviilõigussuhetes rikutud, abi osutama või mitte.

Aavik: Ettekandes tuleks toonitada, et riigilõivude teema lahendamine on juba töös.

Rask: Riigilõivumäärade alandamine tuleb hoolikat läbi analüüsida ning arvestada seejuures kõikkõimalikke õiguslikke aspekte. Rõhutan ka, et hiljemalt 2013. a oleks eelarvesse lõivude vähendamine sisse planeeritud.

6. Kohtute siseauditisüsteemi väljaarendamise heakskiitmine – KS § 41 lg 3 p 4 alusel – Justiitsministeeriumi asekanstler Marko Aavik

Aavik: Algatust tutvustav materjal on KHNi liikmetele eelnevalt välja saadetud. Tahan rõhutada, et algatus on vajalik, kuivõrd kohtusüsteem on piisavalt suur ja keeruline, mida samas erinevad osapooled oma parima äranägemise järgi juhtida ja korraldada üritavad. Sealhulgas püüavad kohtunikud süsteemisiseselt menetlust juhtida. Samuti on ühiskonnal kohtusüsteemi osas kõrged ootused. Tegelikuses puudub süsteemi juhtimisel erinevate osapoolte vahel ühine suund. Sellest tulenevalt soovib Justiitsministeerium saada siseauditi näol tagasisidet ning hinnata, kuidas ministeeriumi tegevus on kohtusüsteemi haldamist mõjutanud. Sama tagasisidet tahaksid saada ka kohtute haldamisega tegelev KHN ja kohtunikud ise. Süsteemi väljaarendamine on mõistlik eeskätt tagasiside andmiseks ning puudustele tähelepanu juhtimiseks. Kõnesoleva teemaga ei ole plaanis kiirelt edasi liikuda, vaid meetodikat tuleb hakata põhjalikult analüüsida. Süsteemi väljaarendamisse kaasame ka KHNi ja teised osalised, muuhulgas püüame kaasata Riigikontrolli. Olen rääkinud Pavel Gontšaroviga, kes on nõus, et Viru Maakohus jääb süsteemi testimisel pilootkohtuks. Tegeleme väljaarendamisega aeglaselt ja põhjalikult, kuivõrd süsteem peab olema objektiivne ja usaldusväärne.

Pomerants: Milline on kohtute eripära võrreldes tavapärase siseauditi süsteemiga avalikus organisatsioonis, kus samamoodi vaadatakse protsesside toimimist?

Rask: Eripära on selles, et kohtunik korraldab oma tööaega vabalt. Kohtuniku otsustusvabadusse kuulub ka töö organiseerimise vabadus. Erinevalt täitevvõimust, kus on selgelt ülesehitatud hierarhiline süsteem, tuleb kohtusüsteemi sees arvestada kohtuniku vabadusega, mistõttu ei ole süsteemid üks-ühele ülevõetavad.

Pomerants: Tagasiside mõttes ma ei näe suurt vahet, kuivõrd audit on kohtule abiks.

Aavik: Siseauditi üldises olemuses ei ole suurt vahet, kuid suur erinevus on süsteemide funktsionaalsuses. Kohtusüsteem ja kohtupidamine peavad tagama õigusemõistmise sõltumatuse. Muudes organisatsioonides ei konkureeri juhtimise efektiivsus tuumiktegevuse sõltumatusega. Kohtusüsteemi juhtimine on ebatavaliselt keeruline, kuivõrd erinevaid organeid on palju ning otsuseid tehakse erinevatel tasanditel. Lõppastmes juhivad kohtusüsteemi kõik kohtunikud, lisaks ka

ministeerium ning esimehed, Parlament teeb eelarve. Et saada terviklik ja süstemaatiline vaade, oleks tarvilik süsteemi loomine, mis annaks ühtlasi objektiivset tagasisidet.

Rask: Auditi eesmärgiks ei saa seada varjatult kellegi esiletoomist negatiivses mõttes, vaid auditi tulemuseks peab olema tõsiseltvõetav ja objektiivne analüüs, mis annab pildi konkreetse kohtu tööorganisatsioonist ning teeb ettepanekuid, kuidas probleeme lahendada. Audit ei tohi olla distsiplinaarasja algatuse aluseks.

Aavik: Eesmärk on välistada, et auditisüsteem on ministeeriumi või täitevvõimu organ. Me tahame luua kohtusüsteemile süsteemisese auditifunktsiooni, mis on täitevvõimust täielikult sõltumatu ning vajadusel kritiseerib täitevvõimu ja toob välja haldustegevuse puudujäägi.

Jõks: Kas auditisüsteem, mis välja töötatakse, ei olegi praeguse haldussüsteemi juures tööle rakendatav? Sain aru, et auditisüsteemi rakendamine sõltub kohtute seaduse vastuvõtmisest.

Aavik: Süsteemi algatamine ei sõltu sellest, kas kohtute seadus võetakse vastu või mitte. Auditisüsteem peaks hakkama tööle süsteemisese funktsioonina, mitte Justiitsministeeriumi auditosakonnana. Vastasel korral ei oleks enam tegemist tagasiside ega tugimehhanismiga, mida kohtusüsteem ja kohtunikud vajavad.

Eerik: Saan aru, et eesmärk on hinnata süsteemi efektiivsust ja kvaliteeti. Kes on inimesed, kes auditit teostavad? Kes on hindajad? Kas on ette näha, mismoodi auditit alustatakse? Kas KHN kuuluks otsustuste tegemise mõttes auditeerimisele?

Aavik: Tegemist on ainult algatusega ja süsteemi väljatöötamisega enne edasi ei minda, kui on saadud KHNi heakskiit. Kindlasti on plaanis kaasata süsteemi väljatöötamisse ka inimesi kohtusüsteemi seest. Mida audit hakkab tegema, on konkreetse metoodika küsimus. Arvan, et audit peaks oma tegevuses olema täielikult vaba ja pädev auditeerima tegevusi seonduvalt ka kohtute haldamisega, sh kohtute haldamise nõukoja tegevusega.

Pomerants: Kuna tegemist on süsteemisese tööorganiga, siis võiksid kohtujuhid kokku tulla ja mõelda, mis on teemad, mille osas tahetakse suuremat selgust saada. Seejärel oleks võimalik anda ka teemakohaseid selgitusi. Tegemist võiks olla pigem abisüsteemiga, mitte karistusfunktsiooniga.

Pärsimägi: Probleem on selles, et kohtusüsteemi sees saavad inimesed teisiti probleemidest aru kui kohtusüsteemivälised inimesed.

Lipstok: Kuidas plaanite audiitorühingu välja valida?

Aavik: Audiitorühing valitakse välja avaliku hanke kaudu. Summa ei oleks hinnanguliselt suurem kui mõned miljonid kroonid jaotatult mõne aasta peale. Selle raha leiab kas või kohtute infosüsteemi arendamiseks mõeldud reservist.

Lipstok: Kes võiksid teie nägemuses olla auditi läbiviijad?

Aavik: Peab hakkama kokku panema töörühma, kes hakkaks vastavaid ettevalmistusi tegema. Esindajaid peaks töörühmas olema kõikidest kohtuastmetest ja liikidest. Töörühm valmistaks ühtlasi ette ka auditi läbiviimise, sh määraks auditi läbiviijad koos auditiühinguga. Auditeerimise peaks läbi viima koos auditiühinguga. Auditi läbiviijad nägemuse järgi võiksid olla kohtunikud.

Rask: Kohtunikud aktsepteerivad reeglina kolleegi ettepanekuid ja märkusi. Kohtunik muutub tõredaks, kui ministeeriumi noor ametnik, kes reeglina asjast midagi ei tea, tuleb talle märkusi tegema. Auditi läbiviijad peavad olema kohtunikonna jaoks autoriteetsed isikud.

Pomerants: Kui tegemist on menetlusega, siis tundub loogiline, et auditi viib läbi kohtunik. Kui tegemist on juhtimistemaatikaga või finantsteemaga, siis võiks auditi läbiviijaks olla pigem keegi teine kui kohtunik. Seega leian, et auditi läbiviija määramine sõltub suuresti teemapüstitusest.

Rask: Saame täna otsustada, kas hakkame auditisüsteemi väljaarendamisega tegelema või mitte. Meil on tarvis tööjõudu, kes auditiga tegeleb. Samuti peab auditeerimine olema järjepidev.

Kägu: Minu arvates on unustusse vajunud varasemalt nõutud kohtupraktika üldistused, mida iga kohtunik tegi. See tähendas, et kas oma asjades või teatud liiki asjades tuli esinevatest probleemidest ja tähelepanekutest teha üldistus. Sellega sai hästi teada menetluslikest puudustest ja nõrkadest kohtadest. Tänapäeval olen kohanud kummastavat seisukohta: „Ma ei taha teada, kui palju ja mida

ma olen varem teinud, vaid tahan rahulikult tööd teha.“ Kohtunike seisukoht on, et keegi teine peab selliseid ülevaateid tegema.

Rask: Kohtute seaduses on sätestatud kohtunike kohustus ennast pidevalt täiendada. Madis Kägu ettepanek on enesetäienduslik. Kohtupraktika analüüsiga tegeleb Riigikohtu teenistuses neli inimest. Analüütilise võimekuse tõstmine on vajalik, sest mainitud analüütikud uurivad probleeme laiemas aspektis. Nimetatud analüüsid on väga heaks koolitusmaterjaliks, kuid peame tähelepanu pöörama ka kohtunike koolituste efektiivsusele, kuivõrd võib juhtuda, et koolitused ei anna tulemust. Iseseisev teemade läbitöötamine annab sageli parema tulemuse. Seetõttu on ka koolitusvajaduse väljaselgitamine üheks auditi osaks. Tagasiside ja koolituse efektiivsus vajavad samuti eraldi auditeerimist.

Pärsimägi: Kuidas kohtute esimehed siseauditisse suhtuvad?

Gontšarov: Marko Aavik märkis, et siseaudit võiks anda tagasisidet Justiitsministeeriumile. Auditi näol ei ole tegemist ainult ühte väravasse suunatud mänguga ning seetõttu leian, et audit võib kohtusüsteemile kasu tuua, kuivõrd tegemist ei ole hetkeolukorra lahendusega.

Särgava: Auditeerimist peaksid läbi viima kohtueripära tundvad inimesed ehk inimesed meie endi seast.

Aavik: See, et alguses kaasame välise audiitorühingu, kellel on siseauditi kogemus, ei tähenda, et jääme nende teenuseid kasutama ja et ühing jääb auditit läbi viima, vaid ta aitab süsteemi välja töötada.

Rask: Riigikontroll kaasatakse, kuivõrd Riigikontrollil on ammendamatu kogemus avalikkusega suhtlemise osas. Metoodikas võiks ette kirjutada ka selle, kuidas auditi tulemusi avaldatakse.

Pomerants: Julgustuseks kohtunikele ütlen, et ettepanekud arutatakse omavahel läbi. Võib-olla tuleks kokkusaamisele kutsuda ka siseaudiitor või juht, kes on siseaudiitorit kasutanud ning tuua näiteid, kuidas asjad reaalsuses toimivad on (nt asitõendite hoidmise audit).

Gontšarov: Tahaksin lisada, et enne pilootprojekti läbiviimist tuleks metoodika välja töötada.

Rask: Marko Aavik rääkis, et metoodika väljatöötamise aluseks on pilootprojekt, kuid nõustun Pavel Gontšaroviga, et eelkõige peaks valmis olema metoodika, mida KHNis täiendavalt arutatakse ning seejärel viiakse Viru Maakohtus läbi pilootprojekt. Märgin, et täna otsustame siiski põhilise lähtealuse üle.

Aavik: Ministeeriumil ei oleks midagi selle vastu, kui enne pilootprojekti läbiviimist töötatakse välja metoodika, kuid siiski ei lõpeta me lõplikult metoodika väljatöötamist enne, kui Viru Maakohtus on pilootprojekt läbi viidud.

Viiakse läbi hääletus kohtute siseauditisüsteemi väljaarendamise heakskiitmiseks.

Poolt: 9

Vastu: 0

Erapooleteid: 0

Otsus: KHN kiidab heaks kohtusüsteemi jaoks siseauditisüsteemi väljaarendamise algatuse koos alljärgneva esialgse tegevuskavaga:

1. töötada välja kohtusüsteemi siseauditite läbiviimise metoodika lähtudes õigusemõistmise funktsiooni eripärast ja üldtunnustatud rahvusvahelistest siseauditi standarditest. Kaasata õigusemõistmise eelarve reservvahendite arvelt metoodika väljatöötamisse sisekontrollisüsteemide ja siseauditi valdkonnas head oskusteavet ja kogemust omav tunnustatud audiitorühing;
2. kohtusüsteemi siseauditite läbiviimise metoodika väljatöötamise osana ning väljatöötatava metoodika sobivuse ja usaldusväarsuse kontrollimiseks viia läbi viidatud audiitorühingu ja vastava kohtu esimehe osalusel nn piloot-siseaudit Viru Maakohtus (Viru Maakohtu esimehe nõusolek olemas), sh auditi läbiviijatel arutada piloot-auditi tulemused läbi Viru Maakohtu üldkoguga;

3. esitada kohtusüsteemi siseauditite läbiviimise meetoodika koos piloot-siseauditi tulemustega kinnitamiseks KHNile.

Järgmine KHNi korraline istung toimub 15.09.2011. a - 16.09.2011. a.

Istungi lõpp kell 15.30

Märt Rask
Juhataja

Margit Kapp
Protokollija